

Monogràfic sobre
I Jornades Escola Infantil
i Comunitat

Revista Electrònica

 investigació
novació

Educativa i Socioeducativa

L'escola infantil dóna la benvinguda
als avis i les àvies

M.Mar Oliver
Albert Riquelme
Silvia Llompert

L'escola infantil dóna la benvinguda als avis i les àvies

Introducció

La comunicació que presentam transmet una experiència emmarcada a l'escola Bressol de Sant Feliu de Guíxols. És fonamental destacar el clima de confiança i de col·laboració entre famílies i personal docent. Partint d'aquest context el projecte que presentam tenia com a objectiu fomentar la relació escola família i revaloritzar una figura que està molt present actualment a la infància, els avis i les àvies.

Es tractava d'aprofundir en la visió que tenen els infants dels seus avis i viceversa, donar veu als avis dins l'escoleta. Sentir-se partíceps en la dinàmica de l'escoleta creant un espai on ambdós poguessin expressar les seves opinions (emocions, necessitats, ...) sobre la relació establerta. Fer del centre un lloc de trobada entre els dos agents socialitzadors més importants de la vida dels nins/nines, escola- família.

M.Mar Oliver
Albert Riquelme
Silvia Llompart

Per citar l'article

“Oliver, M., Riquelme, A. i Llompart, S. (2009). L'escola infantil dóna la benvinguda als avis i les àvies. *IN. Revista Electrònica d'Investigació i Innovació Educativa i Socioeducativa*, V. 2, n. 1, PAGES 115-120. Consultado en http://www.in.uib.cat/pags/volumenes/vol2_num1/oliver-otros/index.html” en (poner fecha)”

«Han passat anys, i els fills han crescut, i en el cap dels avis la neu ha caigut. Els fills han fet via vers altres indrets, mes... porten als avis un tresor: els néts». (Adaptació d'un fragment del poema «Homenatge a l'àvia», d'Enric Parnau).

Seguiu les petjades...

El projecte que hem portat a terme s'emmarca en l'Escola Bressol Municipal de Sant Feliu de Guíxols (Girona). És un centre integral i multifuncional «d'educació infantil i d'orientació familiar» que, a més a més de la tradicional escola bressol, posa a l'abast de tota la població diversos serveis adreçats a infants 0-3 i als seus progenitors. Aquests serveis varien en funció de la franja d'edat a qui van adreçats per tal de donar una resposta específica a les diverses i canviants necessitats que té la família al llarg d'aquests tres primers anys de vida de l'infant.

L'Escola Bressol Municipal de Sant Feliu de Guíxols ofereix als infants un ambient acollidor i alhora estimulant. És fonamental destacar el clima de confiança i de col·laboració entre famílies i personal docent.

Donem veu als avis

Aquest projecte consistí bàsicament en la creació d'un espai on els avis/àvies, nins/nines, poguessin expressar les seves necessitats, emocions, vivències, els seus sentiments, pensaments... sobre la seva relació. Un dels objectius era afavorir la relació infants-família-escola i fer del centre un lloc de trobada entre els dos agents socialitzadors més importants de la vida dels nins/nines.

Un dels principis bàsics de les escoles infantils és la relació escola-família, per això l'educació es converteix en una tasca per compartir entre pares i educadors que fa necessària una estreta col·laboració i mútua comprensió.

En aquest cas es pretenia donar veu a una peça clau dins l'entramat escola-família: *els avis*. En moltes ocasions són els avis els interlocutors entre l'escola i els pares, són els que sense demanar res a canvi sempre estan disposats a assumir més responsabilitats que les pròpies del seu rol.

«Els pares són per educar, els avis per malcriar... i tot això forma part de l'educació i del plaer de ser avis». (Comentari anònim d'un/a avi/àvia de l'Escola Bressol).

La finalitat d'aquest projecte era destacar la figura de l'avi/àvia dins la família i fomentar la seva participació activa en l'escola. Es tractava d'aprofundir en la visió que tenen els infants dels seus avis i viceversa, donar veu als avis a l'escoleta creant un espai on ambdós poguessin expressar les seves opinions sobre la relació establerta.

Un dels nostres propòsits principals era aconseguir cridar l'atenció de les famílies mitjançant l'elaboració d'un plafó al més atractiu i entenedor possible, de manera que l'espai on l'ubicaríem passés a ser un lloc de trobada entre els avis i els infants. Per aquest motiu vam tenir molta cura en el disseny i confecció. Entre d'altres aspectes vam tenir en compte la combinació dels colors, verd i lila, respectant l'harmonia cromàtica. Un altre element per destacar va ser l'opció de representar els dos protagonistes d'aquesta història, avis i infants, amb els dibuixos d'un dels autors més reivindicatius del món de la infància: Francesco Tonucci. Per evitar la sensació de buit

i per organitzar els globus de diàleg escrits per avis i infants (mestres i familiars) dibuixàrem dins el plafó les cares dels protagonistes.

Les petjades foren l'atractiu inicial que conduïa els avis i familiars fins al plafó. Un cop allà, els avis i àvies es trobaven un cartell informatiu que deia el següent:

«Segur que tots els avis i àvies teniu moltes coses a dir dels vostres néts i nétes. És per això que us proposem que apunteu en aquest mural tot allò que pensau sobre ells i sobre elles. Ho podeu fer en els trossos de cartolina que teniu al vostre abast i aferrarlos al mural. Moltes gràcies per la vostra col·laboració».

Vam posar a disposició de les famílies una panera penjada on hi havia tot el material necessari per facilitar la tasca i per aconseguir la màxima participació.

El plafó dirigit als infants estava pensat per ser omplit per les mestres a partir de les converses dins l'aula i/o davant el plafó sobre les relacions amb els seus avis, però foren també les famílies que per iniciativa pròpia plasmaren l'opinió dels nins i nines envers els seus avis. Comentaris anònims dels infants:

«Les iaies em diuen que som una princesa».

«La meva iaia m'estima fins al cel».

«Els avis mai s'enfaden».

Els avis i els seus tresors

«Estoy orgullosa de mi nieto por ser como es: bueno, cariñoso y sensible. Sus padres estan haciendo de él una buena persona».

Per tal de realitzar l'anàlisi vam fer un sistema de categories on poguéssim classificar tots els comentaris dels avis i infants. Les categories establertes foren: sentiments i afectivitat, activitats d'oci, menjar, descriptives.

Encara que hàgim separat els comentaris descriptius dels afectius, pensem que ambdós estan molt relacionats. Totes les aportacions descriptives també ens diuen molt de l'afectivitat que senten els avis i les àvies cap als seus néts i nétes. Totes les descripcions dels infants són positives, i encara que hi hagi paraules com *demonio*, *testarut*, *bichito*, la càrrega emocional també hi és implícita.

Podem extreure tres conclusions molt clares dels comentaris que van fer els avis i les àvies:

- Per un avi/àvia, el seu nét, sigui com sigui, serà el primer en tot (el més maco, el més intel·ligent, el més afectuós, el més simpàtic..., el millor!).
- Des del moment en què un pare/mare sap que ha de ser avi/àvia el seu objectiu principal és fer que la vida d'aquest nét/a sigui al més agradable possible. Cal fer ressaltar també que des d'aquest moment, els grans

seran més feliços fent coses per i per als néts més que per a ells mateixos.

- Partint dels comentaris classificats en la categoria de sentiments i afectivitat, queda clar també que els grans tornen joves amb el nou membre de la família, se senten amb ganes de fer més coses, amb més vitalitat, alegria, satisfacció personal i plaer d'haver vist créixer un fill/a i compartir l'educació d'un nét/a.

«La meva néta em té el cor robat»

«Els seus fets, el seu somriure ens alegren la vida».

M'estimo molt el meu avi

La classificació de les aportacions dels néts i nétes és molt més diversa que la dels avis i àvies. Es denota la innocència i l'espontaneïtat dels infants a l'hora de fer un comentari sobre els seus avis. Una vegada analitzats els comentaris, podem comprovar quins són els interessos i les necessitats bàsiques dels infants. Així, trobem com, per als infants, l'afectivitat es tradueix en joc, alimentació i atenció.

A diferència dels comentaris dels adults, aquests, a primer cop d'ull, semblen molt més superficials i espontanis. No obstant això, pensem que hi ha tota una interpretació afectiva i sentimental. I si entenem que el joc, l'atenció i l'alimentació són els tres factors que demanen els infants a un adult, i són els avis i les àvies els qui satisfan aquestes necessitats, es demostra la importància d'aquesta figura familiar, figura de referència clau en el desenvolupament global de l'infant.

Valoració de l'experiència

Si un dels nostres propòsits principals era cridar l'atenció de les famílies i aconseguir la seva participació, observant la gràfica comprovem com es va assolir aquest objectiu. Així, aquest espai es va convertir en un lloc de trobada entre els avis i els infants, aconseguint alhora que el passadís fos no tan sols un lloc de pas sinó un espai educatiu més a l'escoleta.

Per altra banda, ha estat una experiència enriquidora per als avis, ja que s'han sentit reconeguts a l'escoleta, participis d'un projecte compartit, l'educació dels infants, dels seus néts i nétes, la qual cosa revaloritza la seva figura, el seu rol. Segons Cardona (2008), se senten esclaus i sense llibertat, parla d'àvies esclaves o conciliadores? Aquesta autora fa una crítica al rol que s'exigeix actualment als avis, a les responsabilitats que han hagut d'assolir en aquesta nova societat plena de canvis a les estructures familiars.

Tots recordem les nostres experiències amb els avis, actualment les famílies no tenen el temps que desitjarien per dedicar als seus fills i proporcionar-los moments de

trobadura, de joc i d'experimentació i descoberta. Actualment són els avis i les àvies els que duen a terme moltes d'aquestes funcions que antigament eren responsabilitat dels pares, i concretament de les mares que dedicaven el 100 per cent del seu temps a l'educació dels més petits.

Tots sabem que per afavorir un desenvolupament global i una identitat personal forta i coherent dels infants és necessari un ambient estimulant que faciliti experiències de relació, de manipulació, experimentació... Unes figures de referència que els acompanyin en aquest procés natural de desenvolupament, i sobretot en un clima de calma i seguretat.

Referències bibliogràfiques

- ARNAIZ, V. (2001). La seguridad emocional en la educación infantil. Barcelona: Cisspraxis.
- BLASI, M. (2003). «La vida quotidiana de zero a sis anys». Guix d'Infantil, 11.
- CARDONA, V. (2008). Som avis. Barcelona: Diccionaris de Pedagogia.
- HOYUELOS, A. «Algunos significados de la participación». Rev. Infancia, 53, 23-32.
- PANIAGUA, G.; PALACIOS, J. (2005). Educación Infantil. Respuesta educativa a la diversidad. Madrid: Alianza.
- TONUCCI, F. (2007). FRATO, 40 anys amb ulls d'infant. Barcelona: Graó.